

СТ А Н О В И Щ Е

От: Доц. д-р Нина Стефанова Чилова професионално направление 3.6 Право, научна специалност „Данъчно право“ в Юридическия факултет на УНСС

Относно: конкурс за **доцент** по научна специалност „История на държавата и правото“, професионално направление „3.6 Право“ в УНСС.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Публичноправни науки“ при Юридическия факултет на УНСС съгласно Решение на АС № 6/13.12.2023 г.

Като единствен кандидат в обявения конкурс участва гл. ас. д-р Нели Георгиева Радева от УНСС.

Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № 626/11.03.2024 г. на Заместник-ректора на УНСС по конкурс за доцент, „История на държавата и правото“, професионално направление „3.6 Право“ в УНСС, обявен в ДВ, бр. 4/12.01.2024 г.

Кратка информация за кандидатите в конкурса

Гл. ас. д-р Нели Георгиева Радева е родена на 09.01.1982 г. През 2005 г. завършва специалност „Право“ в Юридически факултет на УНСС. През същата година се дипломира като бакалавър с втора специалност „Счетоводство и контрол“ в УНСС. През 2009 г. става магистър по специалност – „Българската история в балканския и европейския югоизток“ в ПУ „Паисий Хилендарски“. Защишава дисертационен труд на тема „Прокуратурата в България (1880-2016 г.). Правно историческо проучване“ във Великотърновски университет “Св. Св. Кирил и Методий“ през 2018 г.

В периода 2008 – 2019 г. д-р Нели Радева е асистент, а от 2020 г. и понастоящем е главен асистент в ЮФ на УНСС. Преподавател е по История на българската държава и право. Водила е упражнения и лекции, и по Основи на правото, Обща теория на правото, а от 2023 г. и по История на държавата и правото.

2. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

2.1. Изпълнение на количествените изисквания

Кандидатът е изпълнил всички количествени изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в УНСС. От приложената карта е видно следното: по Раздел I – национални минимални изисквания съгласно ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му, всички изисквания са изпълнени, като от общо изискуеми 400 т. от групи А, Б, В, Г, Д и Е, са достигнати 580 т.

По Раздел II – Допълнителни изисквания за УНСС съгласно ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му, всички изисквания са изпълнени, като от общо

изискуеми 320 т. от групи З, И и К, са достигнати 559,9 т. Общият достигнат брой точки от Раздели I и II е 1139,9 при изискуеми общо 720 т.

2.2. Изпълнение на качествените изисквания

В картата за качествени изисквания научният труд „По някои въпроси за българското обичайно наказателно право“ е посочен като хабилизационен на основание чл. 24, ал. 1, т. 3 от ЗРАСРБ. Публикацията представлява цялостно, всестранно и задълбочено изследване на основен проблем и представлява монография. Като преподавател в катедра „Публичноправни науки“ гл. ас. д-р Нели Радева участва в подготовка на нови или осъвременени Учебни програми. Сред разработените от нея Учебни програми са тези по: История на държавата и правото и Българско обичайно право, които са пряко свързани с настоящия конкурс.

Изпълнени са качествените изисквания по конкурса. В рамките на предварителна процедура Съветът по хабилизация на УНСС е дал положително становище за съответствието с количествените и качествените изисквания на УНСС, приети от АС.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност за всеки кандидат поотделно

Гл. ас. д-р Нели Радева води упражнения и лекции по дисциплината „История на държавата и правото“. Тя води и лекционен курс по дисциплината „Българско обичайно право“ в ЮФ на УНСС. Представените справки показват изпълнение на минималните изисквания за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в тази част.

Учебно-преподавателската дейност на гл. ас. д-р Нели Радева обхваща и разработването на Учебно помагало със заглавие „История на българската държава и право. Учебно помагало за студенти по право“. Свидетелство за компетентността на кандидата в областта на преподавателската дейност е публикуваната учебната литература. Студентите дават висока оценка на преподавателската дейност на д-р Нели Радева.

Предвид горното, гл. ас. д-р Нели Радева изпълнява законовите изискванията за учебно-преподавателската работа за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6 Право (История на държавата и правото).

4. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

За участието си в конкурса кандидатът е представил хабилизационен труд на тема: „По някои въпроси за българското обичайно наказателно право“, изд. Авалон Пъблишинг, София, 2023 г. ISBN: 978-954-9704-45-7, **една студия**, публикувана **книга** на базата на защитен дисертационен труд и **общо осемнадесет други публикации** – статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томове. Представено е от кандидата и **учебно помагало** със заглавие „История на българската държава и право, което е разработено за студенти по право и разгледаната проблематика отговоря на нуждите на преподаваната дисциплина Публикациите на кандидата са изцяло в областта на обявения конкурс. Основна част от тях са фокусирани върху различни аспекти и проблеми от Историята на българската държава и право. Две от публикациите са на английски език, две от тях са на руски език, като три са публикувани в чужбина.

Монографичният труд „По някои въпроси за българското обичайно наказателно право“ представлява оригинално научно изследване в областта на Историята на българската държава и право. Трудът е в обем от 265 страници. Изложението е разпределено в увод, четири глави, заключение и библиография. Направени са 534 бележки под линия. Използваната литература включва общо 121 източника на български език и на чужд език. Представеният хабилитационен труд представлява монография, по смисъла на § 1, т. 10 от ДР на ЗРАСРБ.

Предмет на изследването е развитието на българското обичайно право в периода от създаването на Първата българска държава непосредствено до първите години след Освобождението. В първа глава авторът анализира отделните средновековни извори, като започва с Крумовите закони, Отговорите на папа Николай I по допитванията на българите, Византийската и др. Направено е сравнение между отделните извори от епохата на Средновековието и запазените наказателноправни обичаи на българите. Върху развитието на обичайното наказателно право оказва влияние създаването на средновековната българска държава и провежданата от нея законодателна политика. Въпреки това то запазва своето приложение както в годините на Първата, така и в годините на Втората българска държава.

В следващата глава подробно са изследвани последиците от падането на българската държава под османско владичество. Разгледана е провежданата от Османската империя политика, насочена към запазване на някои от заварените институции на покореното население. Съхраняването на българските общини, Източноправославната църква и еснафските организации дава възможност за запазването на българското обичайно право.

Авторът е избрал оригинален подход за извършването на анализ на отделните обичай на балканските народи, като са посочени приликите и отликите между тях. Подробно са проучени обичайни институти на сръбското, черногорското, албанското, румънското, руското и турското обичайно право. Разгледани са още и обичайните наказателни разпоредби в регионите на Битоля, Охрид, Прилеп, Велес и други през XIX в. Налице е взаимното влияние на обичайните правни разпоредби между отделните балкански народи.

В глава четвърта на монографията подробно е изследвано понятието престъпление според народните разбирания и използваната терминология за означаване му в народния говор. В същата глава са анализирани отделните видове престъпления. Разгледани са и основания за освобождаване от наказателна отговорност. Обстойно са анализирани и наказанията, предвидените в нашето обичайно наказателно право наказанията. Те са различни в зависимост от степента на обществена опасност на деянието.

Представените от гл. ас. д-р Нели Радева научни публикации съответстват на минималните национални изисквания в професионално направление 3.6 Право, съгласно ЗРАСРБ, и отговарят на условията за заемане на академичната длъжност „доцент“ в съответствие с ППЗРАСРБ и допълнителните изисквания на УНСС. Те са в областта, в която е обявен конкурса – професионално направление 3.6 Право (История на държавата и правото) и съдържат теоретични и практико-приложни приноси.

5. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси на кандидатите

Съществените приносни моменти на кандидата в процедурата се съдържат основно в монографичния труд тема на „По някои въпроси за българското обичайно наказателно право“, изд. Авалон Пъблишинг, София, 2023 г. ISBN: 978-954-9704-45-7.

Принос е, че за първи път в историко-правната теория е извършено едно цялостно изследване, посветено на българското обичайно наказателно право.

Приносно значение има систематичността при анализа на отделните извори от епохата на Средновековието и запазените наказателноправни обичаи на българите. Авторът подробно и задълбочено прави изводи за взаимодействието между обичайното и създаденото в Средновековна България държавното право.

Приносен момент представлява поставянето и разглеждането на темата за последиците от падането на България под властта на Османската империя и признаването на българското обичайно право от държавната власт.

Кандидатът използва успешно сравнителноправния подход при разглеждане на въпроса за влиянието върху българското обичайно право от съседните държави и региони. Направен е цялостен анализ на обичайните наказателноправни разпоредби на балканските народи. Подробно е изложено общото и различното между тях.

С приносно значение е и задълбочения анализ на понятието престъпление според народните разбирания, както и изясняването на въпроса, че някои от деянията са преследвани и наказвани от централната власт, но не и от обичайното право и обратно. В монографичния труд също така са дефинирани и систематизирани отделните видове престъпления. Систематично и обосновано са анализирани и основанията за освобождаване от наказателна отговорност. Българският обичаен наказателен кодекс е установил ненаказуемост за някои престъпни деяния, при наличието на определени обстоятелства. В същата глава гл. ас. д-р Нели Радева прави пълно, обстойно и задълбочено изследване на наказанията по българското обичайно наказателно право. Изчерпателно са анализирани и отделните видове наказания.

В заключение представения монографичен труд показва детайлно познаване на материята в областта на Историята на българската държава и право. И това е основание да се твърди, че е първата завършена и цялостна публикация по темата за българското обичайно наказателно право в теорията.

6. Основни критични бележки и препоръки към всеки кандидат поотделно

Ще формулирам една критична бележка и една препоръка. Считам, че монографичният труд на гл. ас. д-р Нели Радева – би спечелил, ако разгледаните въпроси за основанията за освобождаване от наказателна отговорност съгласно нормите на българското обичайно наказателно право бъдат изведени в самостоятелна глава от изложението.

Основната ми препоръка към авторката е да продължи и в бъдеще да работи по тази материя.

7. Заключение

Кандидатът в конкурсната процедура гл. ас. д-р Нели Георгиева Радева отговаря на всички изисквания, предвидени в чл. 29 от Закона за развитие на академичния състав в Република България за заемане на академичната длъжност „доцент“. Предвид горното, с категоричност давам своята положителна оценка и препоръчвам на научното жури да предложи на факултетния съвет на Юридическия факултет на УНСС гл. ас. д-р Нели Георгиева Радева да бъде избрана на академичната

длъжност „Доцент“, в област на висшето образование 3. Стопански, социални и правни науки, професионално направление 3.6. Право, научна специалност История на държавата и правото.

Дата / място

Подпис:

/Доц. д-р Нина Стефанова Чилова/

STANDPOINT

From: Associate Prof. Dr. Nina Stefanova Chilova, professional field 3.6 Law, scientific specialty „Tax Law“ at the Faculty of Law, University of National and World Economy (UNWE)

About: competition for **Associate professor** of scientific field “History of State and Law”, professional field „3.6 Law“ in UNWE.

1. Information about the competition

The competition has been announced for the needs of the "Public Law Sciences" Department at the Faculty of Law, UNWE, according to Decision No. 6 dated 13.12.2023.

Chief Assistant Dr. Neli Georgieva Radeva from UNWE is the only candidate participating in the announced competition.

I am part of the scientific jury for the competition according to Order No. 626 dated 11.03.2024 by the Vice-Rector of UNWE for the competition for the position of Associate Professor in "History of State and Law," professional direction "3.6 Law" at UNWE, announced in State Gazette, issue No. 4 dated 12.01.2024.

Short information about the candidates in the competition

Chief Assistant Dr. Neli Georgieva Radeva was born on January 9, 1982. In 2005, she graduated with a degree in Law from the Faculty of Law at UNWE. That same year, she also graduated with a Bachelor's degree in a second major, "Accounting and Control," from UNWE. In 2009, she earned a Master's degree in "Bulgarian History in the Balkan and European Southeast" from Plovdiv University "Paisii Hilendarski." She defended her doctoral thesis on "The Prosecution in Bulgaria (1880-2016). A Legal-Historical Study" at Veliko Tarnovo University "St. Cyril and St. Methodius" in 2018.

From 2008 to 2019, Dr. Neli Radeva served as an assistant and has been a chief assistant since 2020 at the Faculty of Law at UNWE. She teaches History of Bulgarian State and Law. She has conducted exercises and lectures in Introduction to Law, General Theory of Law, and since 2023, in History of State and Law.

2. Fulfillment of Requirements for Academic Position

2.1. Fulfillment of quantitative requirements

The candidate has fulfilled all quantitative requirements for the academic position of "Associate Professor" at UNBE. From the attached chart, the following can be observed: in Section I - national minimum requirements according to Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and its implementing regulations, all requirements have been met, with a total of 580 points achieved out of the required 400 points from groups A, Б, В, Г, Д, and E.

In Section II - Additional requirements for UNWE according to Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and its implementing regulations, all requirements have been met, with a total of 559.9 points achieved out of the required 320 points from groups 3, И, and K. The total points achieved from Sections I and II are 1139.9 out of the required total of 720 points.

2.2. Fulfillment of qualitative requirements

In the chart for qualitative requirements, the academic work "On Some Issues of Bulgarian Criminal Law" is indicated as a habilitation on the basis of Article 24, paragraph 1, item 3 of Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria. The publication represents a comprehensive, multifaceted, and in-depth study of a fundamental problem and constitutes a monograph. As a lecturer in the Department of Public Law Sciences, Chief Assistant Dr. Neli Radeva participates in the preparation of new or updated curricula. Among the curricula developed by her are those on: History of the State and Law and Bulgarian Customary Law, which are directly related to the current competition.

The qualitative requirements of the competition have been met. In the framework of a preliminary procedure, the Habilitation Council of UNWE has given a positive opinion on compliance with the quantitative and qualitative requirements of UNWE, as adopted by the Academic Council.

3.Evaluation of teaching activities for each candidate separately

Chief Assistant Dr. Neli Radeva conducts seminars and lectures on the subject "History of the State and Law." Additionally, she leads a lecture course on "Bulgarian Customary Law" at the Faculty of Law of UNSS. The provided references demonstrate the fulfillment of the minimum requirements for participation in the competition for the academic position of "Associate Professor" in this regard.

Chief Assistant Dr. Neli Radeva's teaching activities also encompass the development of a textbook entitled "History of the Bulgarian State and Law: A Textbook for Law Students." Evidence of the candidate's competence in the field of teaching is the published educational literature. Students highly appreciate Dr. Neli Radeva's teaching activities.

Given the above, Chief Assistant Dr. Neli Radeva meets the statutory requirements for teaching work to qualify for the academic position of "Associate Professor" in professional field 3.6 Law (History of the State and Law).

4.A brief overview of the submitted academic works/publications

For participation in the competition, the candidate has presented a habilitation work on the topic: "On Some Issues of Bulgarian Customary Criminal Law," published by Avalon Publishing, Sofia, 2023. ISBN: 978-954-9704-45-7. This is a study, a published book based on a defended dissertation, and a total of eighteen other publications - articles and reports - published in non-peer-reviewed journals or edited collective volumes. Additionally, the candidate has submitted a textbook titled "History of the Bulgarian State and Law," developed for law students, addressing the needs of the taught discipline. The candidate's publications are entirely within the scope of the announced competition. The majority of them focus on various aspects and problems of the History of the Bulgarian State and Law. Two publications are in English, two in Russian, with three published abroad.

The monographic work "On Some Issues of Bulgarian Customary Criminal Law" represents an original scientific study in the field of the History of the Bulgarian State and Law. The work spans 265 pages, organized into an introduction, four chapters, conclusion, and bibliography. There are 534 footnotes. The literature used includes a total of 121 sources in Bulgarian and foreign languages. The presented habilitation work constitutes a monograph, within the meaning of § 1, item 10 of the implementing regulations of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria.

The subject of the study is the development of Bulgarian customary law from the creation of the First Bulgarian State to the first years after the Liberation. In the first chapter, the author analyzes various medieval sources, starting with Krum's laws, the Responses of Pope Nicholas I to the inquiries of the Bulgarians, Byzantium, and others. A comparison is made between the different sources from the medieval era and the preserved criminal law customs of the Bulgarians. The development of customary criminal law is influenced by the creation of the medieval Bulgarian state and its legislative policy. Nevertheless, it continues to be applied both during the First and Second Bulgarian States.

In the next chapter, the consequences of the fall of the Bulgarian state under Ottoman rule are extensively examined. The Ottoman Empire's policy aimed at preserving some of the institutions of the subjugated population is discussed. The preservation of Bulgarian communities, the Eastern Orthodox Church, and guild organizations allows for the preservation of Bulgarian customary law.

The author has chosen an original approach to analyze the customs of the Balkan peoples, pointing out similarities and differences among them. Customary institutions of Serbian, Montenegrin, Albanian, Romanian, Russian, and Turkish customary law are thoroughly examined. Additionally, customary criminal provisions in the regions of Bitola, Ohrid, Prilep, Veles, and others in the 19th century are also discussed. There is mutual influence of customary legal provisions among the different Balkan peoples.

In the fourth chapter of the monograph, the concept of crime according to popular understandings and the terminology used to denote it in colloquial language are extensively studied. Various types of crimes are analyzed in the same chapter. The grounds for exemption from criminal liability are also discussed. Punishments provided for in our customary criminal law are thoroughly analyzed. They vary depending on the degree of social danger posed by the act.

The scientific publications presented by Chief Assistant Dr. Neli Radeva meet the minimum national requirements in professional field 3.6 Law, according to the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, and meet the conditions for the academic position of "Associate Professor" in accordance with the implementing regulations of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the additional requirements of UNWE. They are in the field announced in the competition - professional field 3.6 Law (History of the State and Law) and contain theoretical and practical contributions.

5.Synthesized assessment of the main scientific and scientific-applied contributions of the candidates

The candidate's significant contributions in the procedure are primarily contained in the monograph titled "On Some Issues of Bulgarian Customary Criminal Law," published by Avalon Publishing, Sofia, 2023, ISBN: 978-954-9704-45-7. A major contribution is that, for the first time in historical-legal theory, a comprehensive study dedicated to Bulgarian customary criminal law has been conducted.

The systematic analysis of individual sources from the medieval era and the preserved criminal law customs of the Bulgarians is of considerable importance. The author elaborates detailed conclusions regarding the interaction between customary law and the state law created in Medieval Bulgaria.

Another contributory aspect is the introduction and examination of the consequences

of Bulgaria falling under Ottoman rule and the recognition of Bulgarian customary law by the state authority. The candidate successfully employs a comparative legal approach in examining the influence on Bulgarian customary law from neighboring states and regions. A comprehensive analysis of customary criminal provisions of Balkan peoples is presented, highlighting both commonalities and differences among them.

A significant contribution is the in-depth analysis of the concept of crime according to popular understandings, as well as clarifying that certain acts were prosecuted and punished by the central authority but not by customary law, and vice versa. The monograph also defines and systematizes various types of crimes. The grounds for exemption from criminal liability are systematically and convincingly analyzed. The Bulgarian customary criminal code established non-punishability for certain criminal acts under specific circumstances. Additionally, in the same chapter, Chief Assistant Dr. Neli Radeva conducts a comprehensive and in-depth examination of punishments under Bulgarian customary criminal law, thoroughly analyzing various types of penalties.

In conclusion, the presented monograph demonstrates a detailed understanding of the subject matter in the field of the History of the Bulgarian State and Law. It is, therefore, the first complete and comprehensive publication on the topic of Bulgarian customary criminal law in theory.

6. Main critical remarks and recommendations for each candidate separately

"I will formulate a critical remark and a recommendation. I believe that the monograph by Chief Assistant Dr. Neli Radeva would benefit if the issues regarding the grounds for exoneration from criminal liability according to the norms of Bulgarian customary criminal law were presented in a separate chapter of the exposition.

My main recommendation to the author is to continue working on this topic in the future."

7. Conclusion

The candidate in the competition, Chief assistant Dr. Neli Georgieva Radeva, meets all the requirements stipulated in Article 29 of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria for the position of Associate Professor. Based on the above, I unequivocally give my positive assessment and recommend to the academic jury to propose to the Faculty Council of the Law Faculty at UNWE that Chief assistant Dr. Neli Georgieva Radeva be appointed to the academic position of Associate Professor in the field of higher education 3. Economic, social, and legal sciences, professional direction 3.6. Law, scientific specialty History of State and Law.

Date / place

Signature:

/Associate Prof. Dr. Nina Stefanova Chilova/